

Vejledning til forsøgsprøven i valgfaget medier

Skoleåret 2015-16

Indhold

Forord.....	3
Indledning.....	4
Generelt.....	4
Prøveform og -forløb.....	5
Undervisningsbeskrivelsen	8
Prøveoplæg	10
Censor	10
Hjælpemidler	10
Karaktergivning.....	11

Forord

Formålet med denne vejledning er at præcisere og uddybe de prøvekrav, der stilles i prøvebekendtgørelsen, og at tydeliggøre den sammenhæng, der er mellem prøvebekendtgørelsen og folkeskolens formål, fagformålet, kompetenceområder og kompetencemål samt den vejledende læseplan.

Ifølge folkeskolelovens § 18, stk. 4, skal lærer og elev løbende samarbejde om fastlæggelse af målene for elevens arbejde, og undervisningsformer, metoder og stofvalg skal i videst muligt omfang foregå i samarbejde mellem lærer og elever. Denne paragraf skal naturligvis ses i lyset af såvel den overordnede formålsbestemmelse samt formålet for faget medier, kompetenceområder og kompetencemål samt færdigheds- og vidensmål.

Kravene i faget medier, som de er beskrevet i Fælles Mål og prøvebekendtgørelsen er grundlaget for tilrettelæggelsen af prøven i medier. Ifølge folkeskolelovens § 18, stk. 3, skal undervisningens indhold fastlægges således, at kravene ved prøverne i de enkelte fag kan opfyldes.

Eleverne skal inden prøven orienteres om prøvekravene og vurderingskriterierne, og om hvordan prøvernes enkelte dele foregår.

Styrelsen for Undervisning og Kvalitet

Indledning

Prøveforberedende undervisning i valgfaget medier.

Folkeskoleloven giver mulighed for at oprette valghold i medier fra 7. klasse. Valgfaget kan efter ansøgning oprettes som 1-årigt prøvfag.

I henhold til forsøgsordningen for folkeskolelens prøver (2015-2017) kan en elev ved afslutningen af undervisningen indstille sig til prøve i valgfaget medier.

Forsøgsprøven i medier er valgfri og kan gennemføres ved afslutningen af 9. klassesettrin. Indstilling til prøve træffes af eleven efter samråd med forældrene. Eleverne skal have fulgt undervisningen i et år eller i et sådant omfang, at kravene ved prøverne kan opfyldes. Det er skolens leder, der afgør, om kravene til prøven kan opfyldes. Skolen foretager indstillingen til prøven for de elever, der ønsker at aflægge prøve til Styrelsen for Undervisning og Kvalitet.

Undervisningen i valgfaget medier skal bygge på fagets formål, kompetencemål, færdigheds- og vidensmål og den vedtagne læseplan. I henhold til vejledningen i Fælles Mål skal undervisningen bygge videre på det grundlæggende mediearbejde, der har fundet sted i skolens øvrige fag gennem skoleforløbet. Men eleverne skal i valgfaget arbejde med mere komplicerede og omfattende opgaver inden for de to kompetenceområder. Der arbejdes med et praktisk udgangspunkt, og eleverne skal inddrages i planlægningen af undervisningen, der bygger på fagets indhold, og som perspektiveres i forhold til elevernes formelle og uformelle mediebrug i både fritid og skole.

Generelt

Prøven tilrettelægges med henblik på at dokumentere graden af målopfyldelse i forhold til Fælles Mål 2014.

Den lærer, der er ansvarlig for undervisningen, er eksaminator ved prøven.

Det er et krav, at eleven bliver gjort bekendt med de praktiske og proceduremæssige forhold vedrørende prøven, blandt andet prøvetidspunkter, frist for tilmelding og betingelser for at deltage. Endvidere skal skolens leder sørge for, at eleven bliver bekendt med regler om udeblivelse fra prøven, anvendelse af hjælpemidler, konsekvenser af at komme for sent samt klageprocedure og klagefrister.

Prøven er offentlig. Skolens leder kan fravige denne bestemmelse, hvis der foreligger særlige omstændigheder, herunder hensynet til den enkelte elev. Det er således vigtigt, at eleverne under prøven har de optimale muligheder for at løse opgaven.

Prøveform og -forløb

Prøven er en praktisk/mundtlig prøve bestående af følgende centrale elementer:

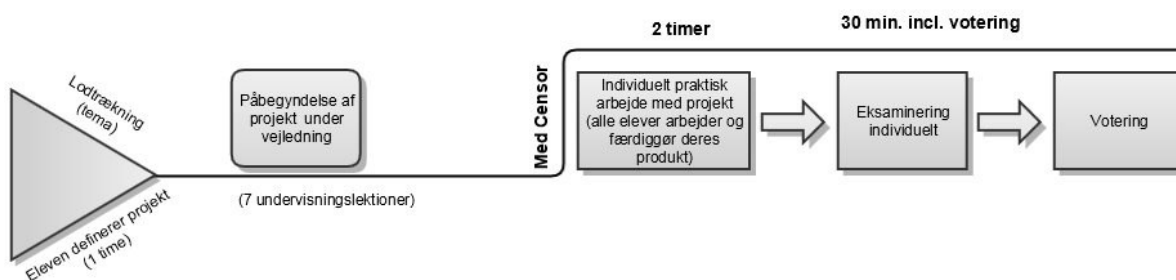
- Et lodtrækningselement, hvor eleven trækker et tema og planlægger en arbejdsproces hertil (1 time (å 60 min.))
- En arbejdsproces indeholdende op til 7 undervisningslektioner (å 45 min.)
- En overvejende praktisk del på to timer (å 60 min.), hvor alle elever arbejder med deres produkt og undervejs stilles enkelte spørgsmål i relation til den praktiske udførelse
- En mundtlig del, hvor hver elev eksamineres i 30 min. (incl. votering)

Eleverne kan vælge at aflægge prøvens praktiske del (pkt. A+B+C) i grupper å 2 – 4. Den mundtlige del (pkt. D) er dog individuel.

Under pkt. B planlægger og påbegynder eleven sit produkt med vejledning af læreren. Eleven må gerne arbejde på sit produkt i sin fritid, såfremt mulighederne herfor er til stede. Eleverne færdiggør i pkt. C et produkt på baggrund af det tema, som den enkelte har trukket (under pkt. A.) Eleven sikrer sig endvidere under pkt. C, at produktet er klargjort til fremvisning under pkt. D. Der kan maksimalt være 8 elever, som arbejder samtidig under pkt. C.

Censor er til stede under både pkt. C og D.

Prøveforløbet fremgår af følgende figur:

Det er vigtigt at holde sig for øje, at prøverne skal tilrettelægges med henblik på at dokumentere graden af målopfyldelse i forhold til væsentlige mål og krav, som er beskrevet i Fælles Mål. Det vil sige, at eleverne skal prøves i forhold til de kompetencemål samt færdigheds- og vidensmål, som er gældende for faget.

Forsøgsprøven i medier er opdelt i følgende faser:

- Tilmelding til prøven: Skolen meddeler Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling, hvilke hold/elever, der ønsker at aflægge prøve.
- Forberedelse af prøven: Læreren udarbejder prøveoplægget og skriver undervisningsbeskrivelsen.
- Information til censor: Undervisningsbeskrivelsen, prøveoplægget og praktiske forhold ved prøveafholdelsen sendes til censor, så det er censor i hænde senest 14 kalenderdage forud for lodtrækningselementet (pkt A).
- Prøvens start: Hver elev trækker et tema og påbegynder arbejdsprocessen (pkt. A+B).

5. Prøvens overvejende praktiske del (pkt C): Censor er til stede, mens eleverne færdiggør deres produkt.
6. Prøvens mundtlige del: Hver elev eksamineres, og der voteres afslutningsvis (pkt. D). I forbindelse med forsøgsprøven kan med fordel afsættes 10-15 min. pr. elev til votering.
7. Meddelelse til Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling. Blanket med karakterliste indberettes til ministeriet.

Når prøven starter, får de elever på valgholdet, som skal til prøve, lov til at trække et tema.

Eksaminanderne arbejder nu med prøvematerialet som led i deres almindelige undervisning frem mod pkt. C. Planlægningselementet i pkt A handler om, at eleverne skal brainstorme over ideer til, hvordan de vil arbejde med deres tema. De har mulighed for at sparre med andre elever og læreren. Under planlægningsdelen (pkt. A) og arbejdsprocessen (pkt B) har eleverne mulighed for lærervejledning. Eleverne arbejder individuelt eller i grupper under pkt. B.

Det er en god idé, at læreren registrerer, på hvilken måde eleverne, som går til prøve, arbejder og griber tingene an. Læreren kan med fordel gøre notater på et vurderingsark, der er udarbejdet til netop dette formål.

Under pkt. C og D er censor til stede. Ligesom der i prøvens første timer (pkt. A og B) foregår en almindelig samtale om arbejdet, skal en sådan samtale mellem elev, lærer og evt. censor naturligt fortsætte under pkt. C.

Det er vigtigt, at eleverne ikke bliver færdige med deres produkter i løbet af pkt. B, da færdiggørelsen skal finde sted i løbet af pkt. C.

Under pkt. D skal eleven forklare og begrunde valg af kommunikationsform og design i produktionsforløbet og i det hele taget præsentere produktet, som knytter sig til det lodtrukne tema (under pkt. A). Eksaminator stiller uddybende spørgsmål hertil.

Censor og eksaminator skal gøre notater om præstationen og karakterfastsættelsen til personlig brug i tilfælde af udarbejdelse af en udtalelse i en eventuel klagesag. Disse notater skal opbevares i et år.

Når hver elev har fået sin bedømmelse i form af en talkarakter, er prøven afsluttet. For elevens skyld kan det være fint, hvis lærer og censor mundtligt begrundes karakterfastsættelsen. Dette er dog ikke et krav. Vær opmærksom på, at der kun opereres med rene karakterer. Dette må en eventuel mundtlig begrundelse bygge på.

Af hensyn til lærers og censors videre virke vil det som regel være gavnligt at sætte sig sammen og evaluere forløbet, når den sidste elev er gået. Her kan forløbet tales igennem, og erfaringer fra dagen kan være udbytterige for begge parter i fremtiden. Denne afsluttende samtale er vigtig i forhold til udvikling af undervisningen og prøven i medier.

Praktisk udførelse i grupper

Eleverne har i den praktiske del (pkt. D) mulighed for at arbejde individuelt eller i grupper. Det er elevernes valg, om de ønsker at arbejde individuelt eller i grupper.

Det er vigtigt, at læreren gør eleverne opmærksomme på, hvad det indebærer at gå til gruppeprøve. Selv om eleverne er vant til at arbejde sammen til daglig, er det ikke altid, det fungerer så ligetil i en prøvesituation.

Samarbejdet i gruppen skal gerne fungere sådan, at gruppens medlemmer tager hensyn til og udnytter hinandens styrkesider, og at de støtter hinanden, så de i fællesskab har ansvaret for at nå deres fælles mål: At løse opgaven på allerbedste måde. Det er ikke meningen, at eleverne, når de arbejder i grupper, bare deler opgaven op i mindre delopgaver og så ellers løser hver sin del uden i øvrigt at samarbejde eller konferere undervejs.

Da eleverne selv vælger, om de vil arbejde individuelt eller i grupper, kan det sagtens forekomme, at der under prøven er nogle elever, der viser individualitet, mens andre arbejder i grupper.

Ved prøvens teoretiske del må de øvrige medlemmer af en evt. gruppe ikke være til stede i prøvelokalet, før de selv er blevet eksamineret. Det betyder, at eleverne må forlade lokalet efter den praktiske del (pkt. C). Herefter kaldes eleverne ind enkeltvis til den mundtlige del (pkt. D).

Findes der i umiddelbar tilknytning til fag- eller klasselokalet et rum, kan man bruge det som eksaminationslokale. Resten af eleverne vil så kunne opholde sig i fag- eller klasselokalet og samtidig få overstået en eventuel oprydning.

Inden selve prøvedagen er det vigtigt at gennemtænke, hvordan denne praktiske prøve kombineres med individuel eksamination.

Undervisningsbeskrivelsen

Undervisningsbeskrivelsen skal – sammen med prøveopgaven – sendes til censor, så denne modtager materialet senest 14 kalenderdage før eleverne trækker deres tema. Kopi af undervisningsbeskrivelsen skal ligeledes udleveres til eleverne, så de er bekendte med, hvilket stof, der er opgivet til prøven.

En fyldestgørende og korrekt udfyldt undervisningsbeskrivelse er et særdeles væsentligt materiale, for at censor kan få indblik i, hvilket fagligt stof der har været arbejdet med i undervisningen. Desuden er den et vigtigt redskab for censor i forbindelse med vurdering af elevens præstation samt for læreren, når denne skal formulere prøveopgaver.

I undervisningsbeskrivelsen eller på et medfølgende ark til censor noteres oplysninger om

- klasse/hold
- antal elever til prøven
- datoer for, hvilke timer i undervisningstiden der anvendes til prøveafvikling.
- dato og tidspunkt for den del af prøveafholdelsen, hvor censor er til stede.

Umiddelbart efter censor har modtaget disse oplysninger, skal censor og lærer drøfte prøveafleggelsen, opgaven og eventuelle tvivlsspørgsmål. Det er censor, som tager kontakt til læreren, og det er derfor hensigtsmæssigt, at læreren skriver et følgebrev med træffetid på skolen og eventuelt privat telefonnummer.

Kravet til undervisningsbeskrivelsen er, at den skal indeholde oplysninger om undervisningen inden for hvert af de to kompetenceområder:

- Medieproduktion
- Medieanalyse

Desuden anføres oplysninger om:

- Organisationsform
- Rammer

Beskrivelsen af organisationsform skal vise, hvorledes undervisningen har været planlagt, og hvordan man har arbejdet. Har det primært været individuelt arbejde med fælles oplæg, eller har det været fælles projekter med individuelle løsninger? En beskrivelse kunne for eksempel se sådan ud:

“Til hvert forløb har der været et fælles inspirationsoplæg og information samt eventuelle mindre “teknikkurser”. Eleverne har skitseret deres ideer, eksperimenteret med forskellige programmer og platforme, afprøvet ideerne og derefter valgt fremgangsmåde. Alt efter temaet/området har eleverne arbejdet i fællesskab eller helt individuelt. Hvert område/tema har haft en fælles afslutning i form af erfaringsudveksling og fremlæggelse af produktet”.

Det er vigtigt at supplere undervisningsbeskrivelsen med en rammebeskrivelse for den daglige undervisning. Har det været et semesterdelt forløb med skiftende elever, har det været projektorienteret undervisning, har holdet i perioder deltaget i tværgående emner og projekter, og er der nogle fysiske eller økonomiske rammer, der har haft afgørende betydning for undervisningens gennemførelse? Elevsammensætningen og holdstørrelsen kan i særlige tilfælde være på sin plads at nævne.

Ovenstående skal ses som deleksempler på en undervisningsbeskrivelse. Der er ingen bestemt måde eller rækkefølge at skrive på, og det kan være hensigtsmæssigt at beskrive hvert fagligt område eller undervisningsperiode for sig. Det vigtigste er, at det samlet set giver et billede af, hvad undervisningen har indeholdt, og hvordan der er arbejdet.

Anvendt praksis med en løbende evaluering kan ofte være en god hjælp til udarbejdelsen af undervisningsbeskrivelsen. I den forbindelse kan det være en god ide systematisk at dokumentere de produkter, som eleverne udarbejder i løbet af skoleåret.

Prøveoplæg

Temaerne skal udarbejdes af læreren, så flere af fagets områder inddrages. Der skal oprettes min. 3 temaer. Hvert tema må dog maksimalt kunne udtrækkes 3 gange. Temaerne kan evt. være undertemaer til et større fælles tema, men det er væsentligt at temaerne eller evt. undertemaerne er så brede, at eleven har mulighed for at arbejde frit indenfor det tema, som er trukket. Temaerne kan fx være 'Moderne skolegang', 'Ung i Danmark' eller 'Forårsstemning'.

Lodtrækningen går ikke på demonstrering af eksakte færdigheder og teknikker, men på et tema, hvor eleven prøves i anvendelse af kompetenceområderne i en konkret sammenhæng og i evnen til kunstnerisk at formidle i henhold hertil. Eleverne må ikke have kendskab til temaerne, som indgår i lodtrækningen. Eleverne kan imidlertid have kendskab til et større tema, hvortil undertemaerne så udgør de temaer, som eleverne kan trække. Et sådant større tema kan evt. være fastlagt i fællesskab med eleverne eller på anden måde have indgået i undervisningen.

Prøveoplægget skal stille krav og udfordre, og det skal give eleven mulighed for at anvende kompetencer inden for begge kompetenceområder.

Censor

Prøveoplægget samt en kopi af undervisningsbeskrivelsen skal sendes til censor, så materialet er vedkommende i hænde senest 14 kalenderdage før eleven trækker deres temaer.

Et medfølgende brev med blandt andet kontaktoplysninger på læreren er nyttigt for censor, da det er denne, der skal tage kontakt til læreren for en drøftelse af prøvens gennemførelse, så eventuelle tvivls spørgsmål kan være afklaret inden prøvens start.

Denne drøftelse er meget værdifuld. Alle relevante forhold vedr. gennemførelsen af prøven, herunder antal af elever per prøvegang, tidsplan, m.m. vil være vigtigt at få afklaret. Det vil yderligere være oplagt, at læreren orienterer om temaernes sammenhæng med undervisningsbeskrivelsen og den daglige undervisning.

Hjælpemidler

Under hele prøven må eleverne medbringe og benytte alle hjælpemidler i form af internet, fagbøger, teknisk- og digitalt udstyr m.m. Eleverne kan i forbindelse med deres produkt også anvende egne medieringer af andres digitale produkter, hvilket dog skal fremgå i forbindelse med elevens redegørelse for valg af fremgangsmåde.

Karaktergivning

Formålet med prøven, som er reguleret i prøvebekendtgørelsen, er at dokumentere, i hvilken grad eksaminanden opfylder de mål og krav, der er fastsat for faget. Der prøves i elevernes kompetencer i henhold til Fælles Mål.

Karakteristik af den fremragende præstation (12)

Præstationen er fremragende, når

- Medieproduktionen fremstår gennemarbejdet og velgennemtænkt.
- Eleven arbejder under hele forløbet koncentreret og velovervejet med design i produktionsforløbet.
- Der er tydelig sammenhæng mellem prøveoplægget, elevens skitserede ide, processens faser og selve medieproduktionens udformning og budskab.
- Eleven udviser stor bredde i kreativitet og evne til at eksperimentere med udtryksformer.
- Medieproduktionen fremstår med ingen eller få uvæsentlige mangler og har et personligt udtryk, signalerer sikkerhed i udtryk og udstyrsbetjening.
- Eleven anvender multimodale virkemidler velovervejet.
- Det vurderes, at opgaven er løst på fremragende vis, og elevens teoretiske overvejelser, såvel under arbejdsprocessen som i den afsluttende formidling, leveres med overbevisning.

Karakteristik af den gode præstation (7)

Præstationen er god, når

- Medieproduktionen fremstår velgennemtænkt og gennemarbejdet på en tilfredsstillende måde.
- Eleven arbejder koncentreret og overvejende sikkert med design i produktionsforløbet.
- Der i store træk er sammenhæng mellem prøveoplægget, processens faser og selve medieproduktionens udformning og budskab, men kortere perioder med usikkerhed kan forekomme undervejs.
- Eleven udviser en rimelig bredde i kreativitet og evne til at eksperimentere med udtryksformer.
- Medieproduktionen fremstår som færdigt – eller stort set færdigt – og signalerer et vist personligt udtryk, med nogen sikkerhed i udtryk og udstyrsbetjening.
- Eleven anvender udvalgte multimodale virkemidler på en god måde, men tydeligvis mangler et mere sammenhængende overblik.
- Det vurderes, at elevens teoretiske overvejelser såvel under arbejdsprocessen, som i den afsluttende formidling, fremstår tøvende og til dels ustruktureret.

Karakteristik af den tilstrækkelige præstation (2)

Præstationen er tilstrækkelig, når:

- Medieproduktionen fremstår sammenhængende og perspektiveret på en netop acceptabel måde.
- Eleven arbejder til dels usystematisk og noget usikkert med designet i produktionsforløbet.
- Der er delvis sammenhæng mellem prøveoplægget, processens faser og selve medieproduktionens udformning og budskab.
- Eleven udviser få eksempler på kreativitet og evne til at eksperimentere med udtryksformer.

- Medieproduktionen fremstår færdig – eller delvist færdig – men med ringe indhold, udtryk og udstyrsbetjening.
- Eleven kender til udvalgte multimodale virkemidler, men mangler tydeligvis et mere sammenhængende overblik.
- Det vurderes, at elevens teoretiske overvejelser gennem det samlede forløb er meget begrænsede.